

Spis treści

CZĘŚĆ I. Uwarunkowania ochrony	11
Rozdział 1. Ochrona konsumentów w nowym paradygmacie regulacyjno-nadzorczym rynków finansowych (Jan Monkiewicz, Marek Monkiewicz)	13
1.1. Uwagi wprowadzające	13
1.2. Elementy nowego paradygmatu regulacyjno-nadzorczego rynków finansowych	14
1.3. Uwarunkowania nowego podejścia do ochrony konsumentów usług finansowych	20
1.4. Elementy modelu ochrony interesów konsumentów na rynku finansowym w ujęciu G20	25
1.5. Zmiany w zakresie ochrony konsumentów na rynku ubezpieczeniowym w Unii Europejskiej w świetle modelu G20	32
1.6. Uwagi końcowe	37
Rozdział 2. Ubezpieczenia grupowe z perspektywy konsumenta (Małgorzata Więcko-Tułowicka)	39
2.1. Konstrukcja prawna ubezpieczeń grupowych	39
2.2. Nieprawidłowości zidentyfikowane przez urzędy nadzorcze	41
2.3. Proponowane działania „naprawcze”	50
2.4. Uwagi końcowe	53
Rozdział 3. Rozwiązania konsumenckie w nowej ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Marcin Orlicki)	55
3.1. Potrzeba ochrony interesów konsumentów w polskim prawie ubezpieczeniowym	55
3.2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej jako akt prawa konsumenckiego	57
3.3. Podstawowe sfery ochrony konsumentów w projekcie ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	58

3.4. Skuteczne informowanie o treści ogólnych warunków ubezpieczenia i innych wzorców umownych stosowanych w obrocie ubezpieczeniowym	60
3.5. Ochrona osób ubezpieczonych przed skutkami łączenia funkcji ubezpieczającego i agenta ubezpieczeniowego	65
3.6. Kwestia doręczania ogólnych warunków ubezpieczenia osobom ubezpieczonym w ubezpieczeniach na cudzy rachunek	66
3.7. Zakończenie	69

CZĘŚĆ II. Instytucje konsumenckie 71

Rozdział 4. Rzecznik Ubezpieczonych w systemie ochrony praw konsumentów na rynku ubezpieczeniowym – bilans XX-lecia (Aleksander Daszewski, Marcin Bielecki)	73
4.1. Geneza i powstanie instytucji Rzecznika Ubezpieczonych	74
4.2. Kompetencje Rzecznika Ubezpieczonych	75
4.3. Organizacja urzędu Rzecznika Ubezpieczonych	77
4.4. Rozpatrywanie skarg z zakresu ubezpieczeń gospodarczych kierowanych do Rzecznika Ubezpieczonych w latach 1995–2015	78
4.5. Rozpatrywanie skarg z zakresu zabezpieczenia społecznego i pracowniczych programów emerytalnych kierowanych do Rzecznika Ubezpieczonych w latach 2002–2014	83
4.6. Działania Rzecznika Ubezpieczonych w zakresie prac legislacyjnych	84
4.7. Wnioski Rzecznika Ubezpieczonych do Sądu Najwyższego	94
4.8. Działania Rzecznika Ubezpieczonych w zakresie ogólnych problemów ochrony interesów konsumentów usług ubezpieczeniowych; współpraca z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisją Nadzoru Finansowego	104
4.9. „Istotny pogląd w sprawie” – udział Rzecznika Ubezpieczonych w postępowaniu sądowym	109
4.10. Działalność edukacyjna i informacyjna	111
4.11. Perspektywy rozwoju instytucji Rzecznika Ubezpieczonych w świetle wyzwań stojących przed rynkiem ubezpieczeń	116

Rozdział 5. Klauzule abuzywne w polskim obrocie ubezpieczeniowym (Justyna Orlicka, Marcin Orlicki)	119
5.1. Uwagi wstępne	119
5.2. Przesłanki uznania postanowienia wzorca umowy ubezpieczenia za niedozwolone postanowienie umowne	121

5.3. Wybrane niedozwolone postanowienia umowne zawarte we wzorcach umowy ubezpieczenia	124
5.4. Zakończenie	130

Rozdział 6. Opłaty likwidacyjne w ubezpieczeniach na życie z funduszem kapitałowym. Funkcje i przesłanki (Jacek Lisowski)

6.1. Wprowadzenie	131
6.2. Opłata likwidacyjna jako jedna z opłat stosowanych w umowach ubezpieczenia na życie z UFK	134
6.3. Funkcje opłaty likwidacyjnej w umowie ubezpieczenia na życie z UFK	137
6.4. Przesłanki stosowania opłat likwidacyjnych przez ubezpieczycieli	139
6.5. Podsumowanie	146

Rozdział 7. Pro-konsumencki wymiar działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (Marek Monkiewicz, Grażyna Sordyl)

7.1. Wprowadzenie	149
7.2. Pojęcie konsumenta i poszkodowanego w ubezpieczeniach	150
7.3. Funkcje realizowane przez UFG	154
7.4. Realizacja bezpośredniej ochrony konsumentów i poszkodowanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny od 1991 r. do czerwca 2015 r.	164
7.5. Koncepcja poszerzenia działalności UFG w obszarze ochrony konsumentów rynku turystycznego	179
7.6. Zakończenie	184

CZĘŚĆ III. Europejski kontekst ochrony konsumenta

Rozdział 8. Ochrona konsumenta w agendzie Europejskiego Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Kierunki zmian (Marcin Kawiński)

8.1. Geneza EIOPA	187
8.2. Statutowe zadania EIOPA	189
8.3. Struktura organizacyjna i otoczenie instytucjonalne EIOPA	192
8.4. Ochrona konsumencka według EIOPA	197
8.5. Działalność EIOPA w obszarze ochrony konsumenta	198
8.6. Podsumowanie	207

Rozdział 9. Konsument w ubezpieczeniach. Szczególne unormowanie w europejskiej regulacji umowy ubezpieczenia (Dariusz Fuchs)	211
9.1. Wprowadzenie	211
9.2. Geneza idei regulacji europejskiej umowy ubezpieczenia	212
9.3. Idea instrumentu opcjonalnego w świetle dokumentów Komisji Europejskiej	215
9.4. Jak powstawał projekt europejski (PEICL)	216
9.5. Cele PEICL	217
9.6. Treść <i>Insurance Restatement</i> (PEICL) i jej znaczenie dla ochrony konsumenta usługi ubezpieczeniowej	222
9.6.1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy	222
9.6.2. Pojęcia ogólne	225
9.6.3. Rozwiązania szczegółowe	227
9.7. Zakończenie – co PEICL daje konsumentowi usługi ubezpieczeniowej i czego dać nie może	236
Bibliografia	239
Informacja o Autorach	245
Informacja o Sponsorach książki	247